

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 12: Ad Virgilium

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A postremam amare constitui. sic Propert. libro 1.
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

CALEBO] incendar, ardebo, vt Od. 9. lib. 3.
Donec non alia magis Arsiſti.

MODOS] cantus, carmina modulata.

REDDAS] reddere interdum est id, quod ab aliquo acceperis, ac didiceris vel recitare, vel cantare, vt hîc, & suprâ Od. 6. huius libri, *Reddidi carmen docilis modorū Vatis Horati.* & epist. ad Loll. 2. li. 1. *Vt puerum ſeno credas dictata magistro Reddere.* idem ad Pifones de arte poët. *Reddere qui vos iam ſcit puer.* & Lucret. li. 4. *reddere dicta. Et ſonitus audire (ſenera [al. ſonora] ſiletia noctis Vndiq; cum conſtent) & reddere dicta tacentes.*

ATRÆ] id est, tristes, vel quia tenebræ nigræ sunt, quæ viuus inuisæ, & tristes sunt: vel quia nigra omnia per se tristia & horribilia sunt. centies notauimus. vſitatum est Horatio hoc epithetum. ſup. Od. 14. li. 3. *Hic dies verè mihi feſtus atras Extimet curas.* & Od. 1. eiufd. *Post equitem ſedet atra cura.* & Saty. 7. lib. 2. *nam comes atra premit, ſequi iurque fugacem.*

B AD VIRGILIUM.
Ode 12.

Describit veris aduentum: tùm eum inuitat ad epulas, ea condicione, vt ſecum pro ſymbola, vnguenti nardini onychem afferat.

I Am veris comites, quæ mare tēperant,
Impellunt anima lintea Thraciæ:

Iam nec prata rigent, nec fluuij ſtrepunt
Hyberna niue turgidi.

Nidum ponit, Ityn ſtebiliter gemens,

Infelix auis, & Cecropiæ domus

Æternū opprobriū, quòd malè barbaras
Regum eſt vltæ libidines.

C Dicunt in tenero gramine, pinguium

Cuſtodes ouium, carmina fiſtula:

Delectant que deum, cui pecus, & nigri
Colles Arcadiæ placent.

Adduxere ſitim tempora Virgili:

Sed, preſſum Calibus ducere Liberum

Si geſtis, iuuenum nobilium cliens,

Nardo vina merebere.

Nardi paruus onyx eliciet cadum,

Qui nunc Sulpitij accubat horreis,

Spes donare nouas largus, amaræque

Curarum eluere efficax.

Ad quæ ſi properas gaudia, cum tua

Velox merce veni. non ego te meis

Immunem meditor tinguere poculis,

Plena diues vt in domo.

Verùm pone moras, & ſtadium lucri.

Nigrorūmq; memor, dum licet, ignium

Miſce ſtultitiam conſilij breuem.

Dulce eſt deſipere in loco.

IAM VERIS COMITES] hæc Ode eiufdem fere est argumenti, atque ſeptima.

IMPELLUNT LINTEA] impellunt vela.

ANIMÆ THRACIÆ] id est, venti Thracij, nempe Fauonij. Quidam putant Eteſias ſignificari, à quibus valde diſſentio. nam Eteſiæ æſtate ſpirant: Fauonij vere ineunte. Quòd autem Fauonios, qui dicuntur à Græcis Zephyri, aiunt qui dam non eſſe Thracios, quia Aquilones, qui ſunt Septentrionales, Thracij appellantur à poëtis, reſpondeo, Homerum *ix. iōta* facere etiam Zephyrum à Thracia vnà cum Borea ſpirantem. Sic enim ille, *Βορέης, καὶ Ζέφυρος, τῶ τε Θρήκηνθεν ἄντων:* ad quem verſum notat Euaſtathius, Zephyrum dici vnà cum Borea ſpirare ex Thracia, vel quòd Thracia ſit communis omnium ventorum quaſi officina, ſeu commune domicilium: vel quòd Zephyrus per Thraciam in mare Græcum incidat: vel quòd Thracia falcis figuram præ ſe ferat: vel, vt alij volunt, ſigma litteræ: quare cùm ita latè pateat, non eſſe mirum ſi ab vtraque eius parte hi venti ſpirare dicantur, Boreas à ſeptentrionali, Zephyrus ab Occidentali. vide quæ ſunt annotata ſup. ad Odam 2 5. lib. 1. ibi, *Thracio vento.* Iam verò quòd alij dicunt, hîc æſtatem perſpicuè deſcribi vel ex hoc verſu intelligi poſſe, *Adduxere ſitim tempora Virgili:* dico eum referendū eſſe nō ad anni, ſed ad diei tempus: nempe ad horam diei ſeptimam aut octauam, ſeu potius nonam, ac decimam: quo tempore Romani cenare ſolebant. Quòd ſi quis cōtendat pertinaciter ad anni tempus eſſe referendum, reſpondebo, in Italia Vernum tempus multo calidius, & ſiticuloſius eſſe

quàm in Gallia. Quocirca non debere eſſe mirum ſi dicat, *Adduxere ſitim.* Præterea verſus illi ſuperiores, *Nidū ponit, Itym, &c.* declarāt, hîc ver deſcribi, non æſtatem. hirundo enim Veris eſt nūtia, vt ſciunt omnes: vnde prouerbiū, *Vna hirundo ver non efficit.* Itaque Horatius vernum tēpus ſignificat per Zephyros & hirundinem primam, epist. 7. lib. 1. ad Mæcen. 2. *te dulcis amice reuſet Cum Zephyris, ſi concedes, & hirundine prima.* adde quòd epithetum illud *veris comites*, argumēto eſt ſignificari Fauonios, qui vna cum vere ineunte ſpirant, neque probo quòd illi, *veris comites*, interpretantur, *ver ſequentes.* quemadmodum (inquiunt) Od. 7. huius libri, dixit *ver proterit æſtas.* Longè enim hoc illi diſſimile eſt. Nam ver quidem ſequitur æſtas: & cōuenit ita loqui. ſed *eteſiæ ſequuntur ver*, non item cōuenit. Multo autem minus cōuenit ita deſcribere eteſias: *ventos ver ſequentes, mare temperateis, &c.* Poſtremò vocem *comes* non ſignificare eum, qui ſubſequatur,

A tur, & qui potest eat: sed qui vnâ & eodem ordine ingrediatur, argumento est locus ille Od. 2. 8. lib.

1. *Me quoque deuexi rapidus comes Orionis Illyricis notus obruit undis.* Sed nimis multa de nugis. Vtatur suo quisq; iudicio. Iam ex Lucretio. M. Tullio, Plauto, Terentio intelligere licet, quid interfit inter animum, & animam. Lucret. lib. 3. *Nunc animum, atque animam dico coniuncta teneri Inter se, atque vnâ naturam conficere ex se: Sed caput est se quasi, & dominari in corpore toto Consilium, quod nos animum, mentemque vocamus.* Idem lib. 5. *ac proce quaesit Ventorum pauidus paces, animasque secundas.* Idem lib. 3. *Et magis est animus vitæ claustra coercens, Et dominatior ad vitam, quam vis animæ.* Nam sine mente, animoque nequit residere per artus Temporis exigua partem pars vlla animæ, Sed comes insequitur facile, & discedit in auras, Et gelidos artus in lethi frigore linquit, &c. & M. Tull. Tull. lib. 1. *Animum autem animam nostri declarant nominari. Nam & agere animam, & efflare dicimur?* animam, id est, ventum. ibid. *Ipse autem animus ab anima dictus est.* Idem ibid. *quam regionem cum superauit animus, naturamque sui similem contigit, & agnouit: iunctus ex anima tenui, & ex ardore solis temperato, ignibus insistit, &c.* Idem ibid. *anima sit animus, ignisne, nescio.* Plaut. A. sinar. *DE. Animam ade pol suauiore, quam uxoris meæ.* PHILAE N. Dic, *amabo, an setet anima uxoris tuæ?* Idem Aulular. *sed me animam recipere sinas, te rogo.* idem ibid. *S. Quin cum it dormitum, follem obstringit ob gulam. A. cur? S. nequid anime forte amittat dormiens.* Terent. Adelph. *quid festinas, mi Geta? animam recipe.* Idem in Phorm. *Animam compressi, aurem admoni.* Iterum M. Tull. frumentaria, de Apronio, *qui non modo animum integrum, sed ne animam quidem puram conseruare potuisset.* idem in Timæo, *ita contigit, ut inter ignem, & terram, aquam Deus, animamque poneret, eaque inter se compararet, & proportionem coniungeret, ut, quemadmodum ignis animæ, sic anima aquæ: quodque anima aquæ, id aqua terre proportionem redderet.* Virg. in Sileno, *Semina terrarumque, animasque, marisque, fuissent, Et liquidi simul ignis.* Idem Georg. 2. *animasque, & olentia Medi Ora fouet illo, & senibus medicantur anhelis.* Idem lib. 8. *Æneid. Quantum ignes, animasque, valent.*

RIGENT] horrent, squallent: frigore, glacie, gelu.

NEC FL. STR. HIB. N. T.] nec fluuij niuibus & imbribus hibernis aucti, horribile strepitum edunt. sup. Od. 2. eiufd. lib. *Monte decurrens velut amnis, imbres Quem super notas aluere ripas.*

NID. PON. ITYN FLEB. GEM.] hirundo (inquit) veris nuntia Ityn filium gemens à se interfectum in odium Terei viri sui, nidum ponit. Hesiodus ἐργ. καὶ ἦμ. hirundinem ὀρθρογόλω appellat, id est, manegementē. Τὸν δὲ μετ' ὀρθρογόλω Πανδίωνος ὄρωτο χελιδῶν. Ες φάος ἀνθρώποις ἕαρος νέον ἰσαμένοιο. id est, post hunc autem hirundo Pandionis filia surrexit, & in lucem prodijt hominibus vere incunte. apud Homerum item ὀδυσσ. τ. Penelopa Vlyffem virum suum nondum agnoscens, & tamē cū eo loquens, sese cum lusciniâ comparat Itylum filium suū lugente, his verbis: Ως δ' ὅτε Πανδάρειος κέ-

ρη Χλωρῆς ἀνδῶν Καλὸν ἀείδουσιν ἕαρος νέον ἰσαμένοιο Δευδρέον ἐν πελάγοισι καθέρομένη πυκνοῖσιν, Ἡ περταμα τρωπῶσα χεῖρ πολυχέα φωνῆν, Παῖδ' ὀλοφυρομένη Ἴτυλον φίλον. id est, Quemadmodum autem cū Pandarei filia Chloreis lusciniâ suauiter canit vere incunte ramis densis arborum insidens: Quæ se crebrò conuoluens vocem variam, & flexibilem mittit? filium Itylum optatum lugens, &c. Plato autem in Phædone, negat hirundinem, lusciniam, vpupam, cyenos doloris, gemitusve causa canere, his verbis, ἢ δ' αὖ τῆ ἠνδῶν, καὶ χελιδῶν, καὶ ἔπωψ, ὃν δὴ φασὶ δὲ λυτῶν θρωπῶντα ἄδην, ἀλλ' ἔδὲ τῶντα φαίνεται μοι λυτῶμενα ἄδην, ἔπε οἱ κύνιοι.

CECR. DOM. ÆTERN. OPPR. &c.] Erychthon Cecropis filius non regnauit Athenis. nam patre viuo mortuus est. Cecropi successit Cranaus, quæ Amphictyon eius generi regno spoliavit. Hic rursus ab Erichthonio eiectus est. Erichthonij autem patrem mortalem fuisse negant, natumque eum dicunt alij ex Marte & Terra, alij ex Vulcano & Terra, cū Vulcanus Mineræ coniugio à Ioue impetrato, illa reluctante effectum libidinis in terram profudisset. Huius filius fuit Pandion: cuius filia Procne & Philomela. Itaque, quod hanc aeternum Cecropiæ domus opprobrium dicit esse, non est ita intelligendum, eam ex stirpe & sanguine Cecropis ortam esse: sed Cecropiæ domus intelligenda est, regum Atheniensium familia, tametsi non sit vna. Fabula autem notissima est de Procne in hirundinem, Philomela in lusciniam mutata: quam cū Tereus rex Thraciæ, qui Procnen in matrimonio habebat, constuprasset, ei ipsi, quam constupraret, linguam præcidit, ne uxori suæ rem enuntiaret. quamquā alij putant Philomelam in hirundinem, Procnen in lusciniam esse versas: vt Gorgias, qui, cū hirundinis volantis stercore inquinatus esset, αἰσχρόν γε (inquit) ὁ φιλομήλα. refert Aristotel. lib. 3. Rhetoricor. Sic Virg. in Sileno: *Quas illi Philomela dapes.* Sic & Varro lib. 4. de lingua Latina.

QVOD MALÈ BARBARAS, &c.] quia barbaram illam Terei viri sui libidinem immaniter, & crudeliter vltâ fuerat, nempe filio communi Iti interfecto. Propert. lib. 3. *Incepit absumentum ne suam mater Ityn.*

DELECTANT QVE DEVM] Pana. fuit autem Pan (vt scribit Theocriti interpres) Penelopæ, & procorum filius: ideoque Pan vocatus est, quia ἐκ πάντων ἐσσεύρη, id est, omnium semine satus est. alij Mercurium eius patrem fuisse, in hircum mutatum. De Pane scribit Plutarchus mirabile quiddam lib. πρὸ τῶν ἐκκελοιστότων χερσηρ. Epithersen quendam sibi narrasse, cū ille in Italiâ nauigaret, & ad insulas Echinadas perueneret, vesperi, mari placido, & tranquillo vocem esse auditam cuiusdam Thamum appellantis. Erat autem is Thamus gubernator nauis Ægyptius non omnibus vectoribus notus. Qui cū bis appellatus tacuisset, atque ad tertiam appellationem respondisset: eum, cuius erat illa vox, summa vocis contentione ita locutum esse: Vbi ad Palodes delatus fueris, nuntiato, Pana magnam diem suum obijisse. qua voce audita, primùm omnes,

A nes, qui in naui erant, metu perterritos esse: deinde consultasse vtrum praestaret, eíne voci obtemperare, an totam rem negligere, reinter eos communicata, & consultando agitata, ad extremum placuisse, vt Thamus, quod iussus esset, faceret, maximè si tum, cum ad illum locum peruenissent, malacia esset. itaque fecit: & quam clarissima voce potuit, proclamauit, magnum Pana obijisse. Vixdum clamandi finem fecerat, cum ingens factum est non vnus, sed veluti complurium hominum gemitus. Id cum Romam perlatum esset, Tiberium, qui tum imperium obtinebat, ita ei nuntio fidem habuisse, vt doctissimis quibusque hominibus conuocatis, & coactis, quærere instituerit de Panis ortu, genere, & natura. Illos autem re multum, diuque disputata, ad extremum sine vlla dissensione ac varietate pronuntiasse, Pana, de quo quæreretur, & qui diem suum obijisse diceretur, Mercurij, & Penelopæ filium fuisse. Non defuerunt Christiani homines, qui hunc Pana, Christum fuisse putarint, magnum omnium mortalium pastorem, & seruatorem: tempora certè conueniunt. conueniunt & ea, quæ ab antiquis de Pane tradita sunt: Pana, deum esse rusticum in naturæ similitudinem conformatum: vnde & πᾶν dictus est, id est, omne, quasi naturæ vniuersæ deus. habet enim cornua, quæ radios solis, & cornua lunæ significant. rubet eius facies, quæ significat naturam ætheris igneam. ad pectus pellem ceruinâ habet stellatam, qua cælum stelliferum, seu stellis distinctum significatur. pars eius inferior, hirsuta est, qua designantur arbores, virgulta, herba, fruges, fera, & ceteræ animantes in terra sedem habentes. pedes sunt ei caprini, vt declaretur terræ stabilitas, firmitas, ac soliditas. fistulam tenet septem calamis compactam, vt ostendatur cæli harmonia ex vno cæli, & altero septem siderum motu contrario, vnde septem soni efficiuntur, constans. virgam incuruam, seu pedum gestat, propter annum, qui in se recurrit. Idem cum Amore deo, seu Cupidine luctatus est, ab eoque superatus. Sic Deum huius mundi opificem, amor generis humani vicit, & (pæne dicam) coëgit, vt forma humana sumta terras incoleret: oueis pasceret, hoc est, homines veritatis & simplicitatis amanteis erudiret, eosque ex Orci faucibus morte sua vindicatos ac redemptos seruaret, & (vt Arnobij verbo vtar) sospitaret. Herodotus in Euterpe Pana scribit à Mendesijs in octo dijs numerari. hos aut deos octo, duodecim dijs priores haberi. Addit præterea Pana à pictoribus & fictoribus Græcis ac Latinis αἰγροειδῶσιν, καὶ βροσκεία. i. facie caprina, & cruribus hircinis pingi, & sculpi solere.

NIGRI COLLES ARCAD.] Virg. Gallo, *Pandeus Arcadiae*. Arcadia, frumenti ferax. Nigra autem terra, frumentis optima. iccirco nigros Arcadiæ colleis dixit. Virg. Georg. 2. *Nigra ferè, & presso pinguis sub vomere terra, Et cui putre solum (namq; hoc imitamur arando) Optima frumentis. nõ vllò ex equore cernes Plura domum tardis decedere plaustra iuuenis.*

ADDVX. SITIM TEMP. VIRGILI] Alcaeus, πάντα δὲ δὴ καὶ τὰ καθύμματα. id est, omnia præca

lore & æstu sitiunt. Virg. li. 3. Georg. *Inde ubi quareta sitim veniens collegerit hora.*

SED PRESSVM CALIB.] sed si vinum Calenum haurire & bibere cupis. sup. Od. 11. lib. 1. *Cacubum, & prelo domitam Caleno Tu bibes vnam.* ducere interdum est spiritu attrahere, vt hic, & sup. Od. 17. lib. 1. *Hic innocentis pocula Lesbij Duces sub umbra.* & apud M. Tull. lib. 2. de nat. deorum ab aère eo, quem spiritu ducimus.

GESTIS] id est, vehementer cupis. *Gestit* (inquit Festus) *qui subita felicitate exbularatus, nimio corporis motu præter consuetudinem exsultat.*

IUVENVM NOBILIVM] Claudij, & Drusi.

NARDO VINA MEREBERE] vnguento nardino dato, vinum Calenum accipies, id est, si vnguentum nardinum afferes, ego vinum Calenum tibi depromam. In quibusdam libris scriptum reperit, *mereberis.*

NARDI PARVVS ONYX] idem dicit, quod paullo antè dixerat. nam Virgilium ad cenam ea condicione inuitat, si nardi concham, aut onychem afferat. Contra Catull. cenaturum esse apud se Fabullum dicit paucis post diebus, si modò ille cenam lautam, & copiosam attulerit cum vino & sale: se autem nihil præter vnguentum fragrantissimum præbiturum. sic Catull. *Cenabis bene mi Fabulle apud me Paucis, si tibi Dij fauent, diebus, Si tecum attuleris bonam, atq; magnam Cenam, non sine candida puella, Et vino, & sale, & omnibus carchinibus.* deinde paucis versibus interpositis, *Nam vnguentum dabo, quod mea puella Donarunt Veneres, Cupidinesq;.* ὄνυξ autem (vt ait Dioscorides lib. 2. πῶμα ὅτι κογχυλίου ὁμοίον τῶν δὲ πορφύρας, ἐνελατόμενον ἐν τῇ Ἰνδῆ ἐν τῆς καρδοφόρου λίμνης. διὸ καὶ ἀρωματίζει νεμομένων τῶν κογχυλίων τῶν γάρδον. id est, onyx, conchylis est operculum, purpuræ operculo simile, quod reperitur in India in paludibus ijs, quæ nardum ferunt. Itaq; & odores suauissimos afflat, quoniam conchylia nardo vescuntur. Ex his igitur siue testis, siue conchis, fieri poterant vasa ad vnguentum seruandum aptissima, quippe quæ nardi odore iam essent penitus imbuta. alij dicunt Onychem esse marmoris genus, & onychem hic interpretantur, ampullam marmoream. Est etiam ὄνυξ lapis idem, qui alabastrites, ex quo ὄνυξ vnguentarius, id est, vas ad diurnam vnguenti custodiam probatissimum. vide Hermolaum Barbarum. Duxerunt autem appellacione & hic lapis, & hæc concha à similitudine vnguis humani, quia nihil sit in eis rugosum, nihil asperum: sed omnia, vt in vngue, læuia ac polita. Propertius li. 3. *Sic mensa ratio, noxq; inter pocula currat: Et crocino nareis myrreus vngat onyx.* & Catull. de coma Berenices, *Nunc vos, optato quas iunxit lumine teda, Non prius vnanimis corpora coniugibus Tradite nudantes reiecta veste papillas, Quam iucunda mihi munera libet onyx.* Est etiam onyx gemma coloris candidi, ex qua vas vnguentarium fieri solitum esse constat.

QVI NVNC SVLP. ACCVB. HERR.] Od. 28. lib. 3. *Parcis deripere horreo Cessantem Bibuli consulis amphoram.* in verbo *accubat* autem tralatio est à rebus animatis: positumque est pro *acclinatur*, seu *acclinatum* est.

A SPES DONARE NOVAS LARGVS] largus & liberalis in afferenda & donanda noua spe: vt epist. ad Torqu. lib. 1. *Spes iubet esse ratas. largus donare, id est, largus ad donandum.*

AMARAQVE CVRARVM] id est, amaras curas, seu potius amatores curarum. sic loquitur Od. 1. lib. 2. *Et cuncta terrarum subacta.* & saty. secunda libri secundi, *Corruptus vanis rerum.* & vltima eiusdem, *dumq; Ridetur fictis rerum Balatrone secundo.* & epist. ad Pisones *Indicijs monstrare recentibus abditarerum.* & epist. ad Scauam, *tu poscis vilia rerum.* sic Liu. *subita rerum* lib. 9. *incerta casuum,* lib. 30. & alibi, *diuersa montium.* & Lucret. lib. 1. *Inter septa meant voces: Et clausa domorum Transuolitant.* idem lib. 2. *Nunc hic, nunc illic superant vitalia rerum, Et superantur item.* ibid. *Contemplator enim, cum solis lumina cumq; Inferiim fundunt radios per opaca domorum.* & lib. 6. *penetrat per rara viarum.* Virg. lib. 6. *En, per opaca viarum Corripiunt spatium medium, foribusq; propinquant.*

B idem lib. 2. *Obsedere alij telis angusta viarum.* Paterculus *auerfa viarum, & auia iunerum.* sic etiam Græci. Aristoph. Pluto. *ὁ ζεύς μὲν ἔν εἰδώς τὰ τέτυκτο μῶ-εα.* id est, Iupiter igitur sciens horum stulta, id est, stultitias.

ELVERE EFFICAX] ad eluendas curas efficax. supra annot. ad Od. 8. Iam, quod hoc vinum ad curas eluendas efficax esse dicit, id omnium vinorum commune ferè est: atque hanc laudem omnibus propemodum vinis tribuunt poète. itaque vinum *καθηκιδέα,* id est, obliuionem marorum afferens: & *παισιλύπον,* id est, molestijs modum & finem imponens, & *πιπνῆες,* id est, luctū adimens, seu luctu liberans. & *κακῶν ἐπιληθόν ἀπάντων,* id est, malorum omnium obliuionem inducens, appellant Græci: obliuiofum Latini, vt Horat. sup. Od. 7. lib. 2. *Obliuiofo pocula Massico Ciboria exple.* eodem pertinet illud Od. 9. epod. *Curam, metumq; Casaris rerū iuuat Dulci Lyao soluere.* & illud Od. 13. eod. lib. *Illic omne malum vino, cantuq; leuato Deformis agrimonia Dulcibus alloquijs.* & illud Saty. 7. li. 2. *Nunc vino quærens, nunc somno fallere curam.* & hi Alcæi versus apud Athenæum. *Ὁ ζῆ κακίστην θυμὸν ὀπίσσεπιν. Προκόφομεν γὰρ ἐδὲν ἀσπόμενοι, Ω Βακχί. φάρμακεν δ' ἄειπον Οἶνον ἐνεικαμένους μεθυδῆ-Ναι.* quos sic vertimus, *Stultum est malis cor dedere languidum, O Bacchi: assequemur prorsus enim nihil Merendo. pharmacum optimum autem est, Feruidiore madere vino.*

C **CVM TVA MERCE]** cum onyche nardi. **IMMUNE]** inanem, nihil afferentem, vt annotatum est ad Od. 2 3. lib. 3. sic apud Virg. Geor. 4. *Immunisq; sedens aliena ad pabulâ fucus.* Sed Græcum verbum exprimere voluit, *asymbolum:* quo vititur Terent. Phorm. *tene asymbolum venire vnetum, atq; lautum è balneis?* Non vult igitur Horatius, Virgilium venire *ἀσύμβολον,* id est, sine symbola. Animaduertendum est autem tùm apud Græcos, tùm apud Latinos, quemadmodum & apud nos, cenas alias fuisse conuiuatoris sumtu apparatus, atque instructas: alias, in quas suam quisque partem conferebat. has *ἐσθῆρας,* illas *ἐιλαπίνας,* appellant Græci, ab eo, quod quasi gregatim, seu tur-

matim, aut turbatim compotarent, *ἄσπυ τὸ κατ' ἴλας πίνειν:* vel ab eo, quod vniuersim, & quasi in gyrum, *ἄσπυ τὸ ἐιλαδόν,* seu *ἐιληδόν,* seu *ἐιλεῖσθαι.* Homer. *ὄδυσσ. α. Τίς δαῖς, πῆς δὲ ὄμιλος ὄδ' ἐπλετο, πῆπτε δὲ σε χρεῖω, Εἰλαπίν', ἢ ἐ γάμος, ἐπὶ ἔκ ἐσθῆρας τὰ δὲ γ' ὄβιν.* id est, Quod epulum, quis cætus hic est? quæ tandem te cogit necessitas? vtrum conuiuium publicum, an nuptialis cena? Nam non est conuiuium ex collecta. & *ὄδυσσ. λ. Η γάμω, ἢ ἐσθῆρω, ἢ ἐιλαπίνη πεθαλείη.* id est, Aut nuptiali conuiuio, aut ex collecta, aut cena publica & vniuersa omni epularum copia referta. in *ἐσθῆρω* autem, id, quod confertur à conuiuis, *συμβολῆν* Græci, & symbolam Latini vsucapto vocabulo nominant: *collectam* Latino & proprio. itaque quod apud Terent. Andr. vulgò legitur *symbolum dedit,* corrupta scriptura est. nam, vt aliàs admonui, symbolam legendum, quod item dudum docuit Adrianus Turnebus, vir doctiss. & ita scriptum est apud Plautum in Stich. *eadem nocte symbolam dabo.* Præterea interpretes Homeri sic docent, *ἐσθῆρας λέγεται τὸ ἐκ συμβολῆς γινόμενον δείπνον.* & interpres Theocriti ad eid. *ὅτι δὲ τῶν βραδύωντων παροίμα, ὅστις ὄβιν δείπνοι κληθεῖς ὄβιν ἔρχεται, ἢ χαλός ὄβιν, ἢ ὄβιν δώσει συμβολάς.* qui ad cenā vocat' tardius venit, aut claud' est, aut nō dat symbolas. & Procul' in hūc locum Hesiodi, *Μηδὲ πολυζέινθ δαίτῃς δυασάμφελος εἶναι. Ταῦτα, φησί, χόρειν δίδωσι τῆς καλεμένης συμβολαῖς. αὐταὶ γὰρ πολυζένοι ἀν εἶναι, ἐκ τῷ κοινῇ πολλοῖς συσσιτίῃν εἶναι, ὡς ἐνδύσθαι μὴ ἔκ εἶναι δυοσπῆσιν ὄν ταύταις, καὶ δύσκολον, ἐχέσσης δαπάνην μὲν ἐλαχίστην, χόρειν δὲ πλείστην διὰ τὴν κοινότητα. ἔτι γὰρ πάλαι συσσιτίων ἀλλήλοισ συνεισφέροντες εἰς τὸ κοινὸν ἔκασι, καὶ μετ' ἀλλήλων ἐστῶμενοι.* id est, hæc, inquit, locum dant symbolis, quæ appellantur. hæc enim valde hospitales, & multorum hospitiū fuerint, multos inter se concilians, vt vnà cibum capiant, & efficientes ne quis in eis se aditu difficilem, & morosum præbeat, quia sumtum quidem exiguum habeant, iucunditatem autem & gratiam plurimam propter communionem. Sic enim olim vnà inter se cibum capiebant, conferentes singuli in commune, & vnà inter se epulantes. sic Alexis apud Athen. lib. 6. *ὃ γὰρ μὴ πῆνεται συμβολάς, Πρυτανεῖα ταῦτα ὡς σαζορρεῦεται.* vbi enim non conferuntur symbolæ, ea prytanæa appellantur. Hegesander apud eundem lib. 8. *τὴν συμβολῆν, τὴν εἰς τὰ συμπόσια ὑπὸ τῶν συμποσίτων εἰσφερομένην Ἀρχαῖοι χῶν καλεῖσι, τὴν δὲ μελέδα, αἶσαν.* id est, symbolā, quæ à compotantibus in conuiuia confertur, Argiui χῶν appellant, portionem autem αἶσαν. Erat & tertiuū genus, *γάμος,* id est, conuiuium nuptiale, vt intelligeret licet ex illis versibus Homeri, quos supra protulimus. quod quam obrem præberetur, nomen ipsum declarat. Erat autem hoc quoque, quod nuptiale dicitur conuiuium, magnificentum, & sumtuosum, & liberale, vt perspicuum est tùm ex iisdem versibus, tùm ex Aristot. lib. 4. de moribus ad Nicom. vbi loquitur de eo, quem *βάναισον* Græcè nominat, ego operariorum more insolentem in sumtu faciēdo Latinè reddidi. verba Aristot. sunt hæc, *καὶ λαμπρόν ἐστι τὸ πρῶτον μέλος, ὅσον ἐστὶν αἰσῆς γαμικῆς ἐστῶν,* id est, & splendorē ac magnificentiam ostentat in concinnè, atq; inuenustè, verbi gratia, nuptiali apparatu eos accipit, qui symbolā in cenā dederunt.

TINGERE]

A Tis
vel dice
ceruic
mulo
noct. al
Na
buli, m
Dy
ata
bu
brua
Ma
mice
na
ioco
199 (v
dign
corru
lx
fretu
Infid
A Vd
A
Vaf
Lud
Erc
Lent
Doct
Palch
Import
Quer
Dent
Turp
Nec C
Nec
N
Incl
Quo
Quo
Qua
Felix
Grat
Ann
Seru

A TINGERE] *τίγγειν*, quo verbo utitur Alcæus: vel dicendum positum esse tingere, pro madefacere: cui respondet Græcum *βρέχειν*. Sed non dissimulabo me reperisse in vno cod. Vatican. & Iannoct. aliquotque alijs, *tinguere*.

NIGRORVM QVE MEMOR] id est, rogi, busti, mortis memor.

DVM LICET] dum vita manet, & dum fert ætas. sic Sat. 6. lib. 2. *quo, bone, circa, Dum licet, in rebus iucundis viue beatus: Vne memor, quam sis aui breuis.* vide annot. ad Od. 9. lib. 1.

MISCE STULTIT. CONSIL. BREV.] misce serijs iocosa. Nam animus humanus perpetuam contentione ferre non potest. & nisi interdum ioco ac ludo remittatur & relaxetur, obtunditur, atq; (vt verbo Lucretiano utar) obbrutescit. Recte igitur poeta noster ita monet, Od. 11. li. 2. *quid æternis minorem Consilij animum fatigas?*

IN LOCO] opportunè: cum tempus, & locus ferunt, aut etiam postulant. *ἐν ἡμετέροις.*

B

IN LICEN.

Ode 13.

Insultat ei, quod iam anus fiat, & libidine flagrans, contemnatur à iuuenibus.

A Vdiuere, Lyce, dij mea vota: dij
Audiuere, Lyce: sis anus: & tamen
Vis formosa videri:

Ludisq; & bibis impudens:

Et cantu tremulo pota Cupidinem

Lentum sollicitas. ille virentis, &

Docta psallere Chia

Pulchris excubat in genis.

Importunus enim transuolat aridas

C Quercus: & refugit, te quia luridi

Dentes, te quia ruga

Turpant, & capitis niues.

Nec Coæ referunt iam tibi purpura,

Nec clari lapides tempora, quæ semel

Notis condita fastis

Inclisit volucris dies. (cens?

Quò fugit Venus? heu: quòue color de-

Quò motus? quid habes illius, illius,

Quæ spirabat amores:

Quæ me surpuerat mihi,

Felix post Cynaram, notaq; & artium

Gratarum facies? sed Cynara breueis

Annos fata dederunt,

Seruatura diu parem

Cornicis vetulae temporibus Lycen:

Possent ut iuuenes visere feruidi

Multo non sine risu,

Dilapsam in cineres facem.

AVDIVERE LYCE] Lyce meretrici nunc tandem senescenti, insultat, cuius ferociam ac superbiam queritur Oda. 10. lib. 3. *Extremum Tanaim si biberes Lyce, &c.*

LVDIS QVE] & ludis ludos amatorios, & Venerios. hoc enim significat *ludere* interdum, vt *Ludisti satis, edisti satis, atq; bibisti.* epist. 2. li. 2. Terent. Eunuch. *quia consimilem luserat ille ludum.*

ET BIBIS IMPVDENS] in eo declaras, quam sis impudens, quod ludas, & bibas proinde ac si puella esses. puellas autem hoc loco accipio pro scortis. nam neque puellæ virgines, & pudicæ, neque matronæ Romanæ vinum bibebant, vt annotauimus sup. ad Od. 15. lib. 3. quem locum huc ascribere libet, quia cum hoc congruit. *Te lana prope nobilem Tonsa Luceriam, non cithara decent: Nec flos purpureus rosa, Nec poti vetulam faciemus cadi.* vbi quidam non rectè censuerunt legendum *Sed poti vetulam, &c.*

CANTU TREMVLO] qualis est fenum, & vetularum.

CVPID. LENTVM SOLLIC.] amoris flammam in te iam extinctam, & pæne emortuam, cantu prouocas, & excitas.

ILLE VIRENTIS ET DOCT.] Ille autem, nempe Cupido, vigil cubat in genis Chia puellæ ætate florentis, & psallendi perita.

EXCVBAT] vigil cubat, cum in te sit sopitus, ac, pæne dicam, sepultus.

IMPORTVNVS] qui nec quiescit, nec alios conuiescere sinit. diximus supra ad Odam 16. lib. 3.

ARIDAS QVERCVS] *ἀρούρες ἀξάνειες, γρηγορόδοντα.* vetulas significat, quæ ætate defloruerunt, atque exaruerunt.

LVRIDI DENTES] illuie squallidi, & crocei coloris: liuidi. supra *Orcum luridum* dixit Od. 4. lib. 3. & infra Od. 17. epod. *ossa pelle amicta lurida.* *γηρασίου ὀδόντας* eodem sensu dixit Anacr. Luridum dictum est à lura, vt re, seu culleo, seu pelle: quæ prius quam sit aliquo colore suffusa, pallida & crocei, vel lutei coloris est.

CAPITIS NIVES] canities, cani. sic loquitur Antipater in epigram. illo, quod scripsit in Biantem lib. 3. epigr. *Τῆ δὲ Βιάντι κέλευθα, πὸν ἀπὸ γέρας ἦρα γερῆρμις* *Εἰς εἶδέναι πολλῶ γῆρας ἰνὸ φέρον.* id est, hic Biantem texi, quem tacite, seu quietè ad Orcum duxit Mercurius canæ senectæ niuibus perfusum. Iam Græci *γηρασ πολιορκία* φον solent appellare.

NEC COÆ REFERENT] nec Coæ vestes (inquit) id est, tenues, subtilique, & bombycino filo contextæ: nec gemmæ ætatem illam florentem, quæ iam abiit, tibi reducent. Significat nec vestitus elegantia ac nitore, nec gemmarum pretio, ac fulgore formam amissam, & tempore ac vetustate consumptam atque extinctam reuocari. Coas vesteis fuisse admodum tenuis, & pæne pellucidas

D

E

F